

האם אפשר לקבל שבת מוקדם ולאכול בעשרה בטבת

שׂוֹזֵל בַּעַ"שׁ?/יְהוֹשִׁעַ גְּרִינְשְׁטַיִן

א. הקדמה - צום י' בטבת תלוי ב"רצו"

תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף יח עמוד ב - דאמר רב חנא בר ביזנא אמר רב שמעון חסידא: מאי דכתיב "כה אמר ה' צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה" - קרי להו צום, וקרי להו ששון ושמחה? ... אמר רב פפא: הכי קאמר: בזמן שיש שלום - יהיו לששון ולשמחה, יש שמד - צום, אין שמד ואין שלום, **רצו - מתענין, רצו - אין מתענין**. **שולחן ערוך** [אורח חיים הלכות תשעה באב ושאר תעניות סימן תק"מא-ב]; הכל חייבים להתענות ארבע צומות הללו ואסור לפרוץ גדר.... צומות הללו, חוץ מטי' באב, מותרים ברחיצה וסיכה ונעילת הסנדל ותשמיש המטה, ואין צריך להפסיק בהם מבעוד יום. **הסבר המשנה ברורה ס"ק ו**-מותרים ברחיצה וכו'; דבשעה שרצו, וקבלו עליהם לצום בכל הארבע תענית הנ"ל, לא קבלו עליהם שיהיו בחומר ת"צ כט"ב....

ב. האם יש בעיה להיכנס לשבת כשהוא "מעונה" בגלל תענית ציבור?

1. משנה תענית ב/י - אין גוזרין תענית על הצבור בראש חודש בחנוכה ובפורים, ואם התחילו - אין מפסיקין, דברי רבן גמליאל. אמר ר' מאיר: אף על פי שאמר רבן גמליאל 'אין מפסיקין', מודה היה שאין משלימין; **וכן תשעה באב שחל להיות בערב שבת. הוספת הגמ', מסכת תענית י"ח ע"ב** - אמר רב יהודה אמר רב: זו דברי ר"מ שאמר משום רבן גמליאל, אבל **חכמים אומרים: מתענה ומשלים. דרש מר זוטרא משמיה דרב הונא: הלכה - מתענה ומשלים.**

2. מסכת עירובין דף מ: מ"א-א - אמר רבה; כי הוינן בי רב הונא, איבעיא לן: "בר בי רב דיתיב בתעניתא במעלי שבתא, מהו לאשלומי?" לא הוה בידיה. אתאי לקמיה דרב יהודה, ולא הוה בידיה. אמר רבא: נחזייה אנן: דתניא: ... חל להיות תשעה באב בערב שבת;

<p>ורבי יוסי אומר: מתענה ומשלים.... ואמר עולא: הלכה כרבי יוסי.... דרש מר זוטרא משמיה דרב הונא: הלכה, מתענין ומשלימין.</p>	<p>ומי עבדינן כרבי יוסי? ורמינהי: אין גוזרין תענית על הציבור בראשי חדשים בחנוכה ובפורים, ואם התחילו - אין מפסיקין, דברי רבן גמליאל... ותניא: לאחר פטירתו של (רבן שמעון בן גמליאל) + מסורת הש"ס: [ר' גמליאל] + נכנס רבי יהושע להפר את דבריו. עמד רבי יוחנן בן נורי על רגליו ואמר: חזי אנא דבתר רישא גופא אזיל, כל ימיו של רבן גמליאל קבענו הלכה כמותו, עכשיו אתה מבקש לבטל דבריו? יהושע, אין שומעין לך, שכבר נקבעה הלכה כרבן גמליאל. ולא היה אדם שערער בדבר כלום. - בדורו של רבן גמליאל עבוד כרבן גמליאל, בדורו של רבי יוסי - עבוד כרבי יוסי.</p>	<p>מביאין לו כביצה ואוכל, כדי שלא יכנס לשבת כשהוא מעונה. תניא, אמר רבי יהודה: פעם אחת היינו יושבין לפני רבי עקיבא, ותשעה באב שחל להיות בערב שבת היה, והביאו לו ביצה מגולגלת וגמעה בלא מלח. ולא שהיה תאב לה, אלא להראות לתלמידים הלכה. ... אמר רבי מאיר: אף על פי שאמר רבן גמליאל, "אין מפסיקין" - מודה היה שאין משלימין, וכן בתשעה באב שחל להיות בערב שבת.</p>
<p>התלמוד ירושלמי מסכת תענית פרק ב דף סו טור ב /הי"ד - רבי זעורה בשם רב יהודה/ רבי בא רבי אימי בר יחזקאל בשם רב- הלכה כמי שהוא אומר מתענה ומשלים...</p>		

פירושי הביטוי "מתענה ומשלים"

<p style="text-align: center;"><i>fen</i> אָפֿען אַז האַלפֿען</p>	<p style="text-align: center;"><i>fen</i> " ... אַז "כְּנִיסַת שַׁבַּת"</p>	<p style="text-align: center;"><i>fen</i> "fen" – כְּנִיסַת שַׁבַּת מֵאַוְנָה</p>
<p>הרוקח [הלכות שבת סימן לז] - אין להתענות לכתחלה בערבי שבתות... ואם מתענה ישלים עד הלילה כדמסיק בערובין...הלכה מתענה ומשלים...</p> <p>ראבי"ה [ח"א - הלכות עירובין סימן שפד] -הילכתא מתענה ומשלים. וגרסינן נמי בירושלמי...והכי פסק בשאלתות פרשת בראשית:</p> <p>המאירי [ספר מגן אבות לר"מ המאירי ענין כג] - ...ששאלו במי שמתענה בו אם רשאי להשלימו עד חשיכה כשאר הימים, או אם צריך לאכילת קימעא בשעה התכופה לכניסת שבת כדי שלא ליכנס כשהוא מעונה לשבת... והוא הדין לעשרה בטבת בזמן הזה ... ונמצא שכל תעניות שיש בו סרך מצוה או איזה צד של שבת והודאה או תפלה מותר לכתחלה להתענות בע"ש ולהשלים... וחזרנו לשטתינו שכל תעניות כיוצא באלו מתענין ומשלימין בערבי שבתות ובערבי ימים טובים בלא שום פקפוק.</p> <p>רבנו חננאל [עירובין שם] - והא... "והביאו לפני ר' עקיבא ביצה מגולגלת בלא מלח וגמאה" - קבלה בידינו כי ר' עקיבא באותה שנה מסוכן היה, והביאו לפני ר' עקיבא הרופאים לגמוע ביצה מגולגלת בלא מלח באחרית היום, ור' יהודה לא דקדק לפיכך סמך על מה שראה ולא ידע העיקר מפני מה עשה כך.</p> <p>הרמב"ם [תענית ה/ה] - אבל אחד מארבעה ימי הצומות שחל להיות בשבת דוחין אותו לאחר השבת, חל להיות בערב שבת מתענין בערב שבת.</p>	<p>המרדכי [עירובין סימן תצ"ד] - הלכתא מתענה ומשלים; כתב רבנו מאיר דהשלמת תענית בע"ש סגי עד לאחר תפלת ערבית שהיא מפלג המנחה ואילך... ואם בא הצבור מבית הכנסת מבווע"י מותר לאכול מיד דכיון דכבר התפללו אם כן כבר קבלו שבת עליהם.</p> <p>הגהות מיימוניות הלכות תעניות א/ז - ופירוש "השלמה" היינו שמתענה אחר שקבל שבת, ותפלת שבת היא מפלג המנחה ולמעלה, ואפילו אם עוד היום גדול מקרי שפיר "השלמה" וכן מצאתי בשר"ח שכתב ר"י ככל אשר כתבתי... אבל כל שאר תעניות אפילו הרוצה להשלים אוכל לאלתר לאחר תפלת השבת והוי שפיר "השלמה".</p> <p>טור [אורח חיים הלכות שבת סימן רמט] - "השלמה".</p> <p>טור [אורח חיים הלכות שבת סימן רמט] - "השלמה".</p> <p>טור [אורח חיים סימן רמט/ד] - אסיקנא "והלכתא מתענה ומשלים" פירוש אם ירצה. כלומר אבל אינו חייב להשלים כן פירשו התוספות, והמרדכי, והרא"ש... ולא כראבי"ה (סי' תתנח) והרוקח (סי' לו) שכתבו שצריך להשלים. והרב המגיד כתב בפי"ה (מהלך תענית הי"ה) בשם הראב"ד שלא אמרו משלים אלא שאינו אוכל קודם שקיעת החמה...</p>	<p>תוספות [עירובין דף מא עמוד ב ד"ה "והלכתא"] - פירוש; אם ירצה להשלים דשרי להשלים דבעיא הוא אי שרי להשלים אי לא [ומורי אמר לי בשם ה"ר ידידיה דאפילו ר' יוסי ל"פ אלא דיכול להשלים, מיהו גם ר' יוסי מודה אי אינו רוצה להשלים הרשות בידו....</p> <p>הרא"ש [תענית ב/כ"ה] - פירוש; אם ירצה ולא חשיב כמתענה בשבת.</p> <p>המרדכי [עירובין סימן תצ"ד] - פעם אחת אירע י' בטבת יום ו' וכרצה ר"י לילך לבהכ"נ טעם תבשיל כדי שלא יכנס לשבת כשהוא מעונה. ותימה; הא קאמר הכא "מתענה ומשלים?" וי"ל - דאיבעיא להו; "מהו להשלים", ומסיק ד"מתענה ומשלים", כלומר יכול הוא להשלים אם ירצה. ומיהו, טוב שלא להשלים שלא יכנס לשבת כשהוא מעונה.</p> <p>הגהות מיימוניות [תעניות א/ז] - והנה פי' "מתענה ומשלים" אם רוצה ואין אסור בדבר, תוס' וכן הר"מ,... ויש שאינם רוצים להשלים, ורגילים לטעום התבשיל מן המנחה ולמעלה.</p> <p>טור [אורח חיים הלכות שבת סימן רמט] - והילכתא מתענה ומשלים פי' - אם ירצה, ולא הוי כמתענה בשבת</p> <p>בית יוסף [אורח חיים סימן רמט/ד] - אסיקנא "והלכתא מתענה ומשלים" פירוש אם ירצה. כלומר אבל אינו חייב להשלים כן פירשו התוספות, והמרדכי, והרא"ש... ולא כראבי"ה (סי' תתנח) והרוקח (סי' לו) שכתבו שצריך להשלים. והרב המגיד כתב בפי"ה (מהלך תענית הי"ה) בשם הראב"ד שלא אמרו משלים אלא שאינו אוכל קודם שקיעת החמה...</p>

טעם המוזלוקת

<p style="text-align: center;"><u>1920-א</u> אין ג'סיה אריכנס אשבת אז אשבת אשבת תשנ"ח צ'יהור/אשבת חכמים</p>	<p style="text-align: center;"><u>1920-א</u> "אש"ט" ז' אשבת" היום הא כ'אל צ'וק" "אש"ט" ז' אשבת" אשבת אשבת שבת אשבת אשבת אשבת אשבת אשבת תשנ"ח/אשבת</p>	<p style="text-align: center;"><u>1920-א</u> איסור אריכנס אשבת אשבת אשבת תשנ"ח צ'יהור</p>
---	---	---

נפק"מ-י" בטבת; האם הוא "מזוגר" לעונג שבת/דיני שבת או שבא רווחה אותה?

<p><u>יחזקאל כד א-ב</u>; ויהי דבר יי אלי בשנה התשיעית בחדש העשירי בעשור לחדש לאמר: בן אדם פתב לך את שם היום את עצם היום הזה סמך מלך בבל אל ירושלים בעצם היום הזה.</p> <p><u>ספר אבדורהם סדר תפלת התעניות</u>-וחילוק יש ביניהם, שארבעת הצומות הם נדחין לפעמים כשחלו בשבת, חוץ מעשרה בטבת שאינו חל לעולם בשבת, אבל הוא חל לפעמים ביום ששי ומתענין בו ביום, ואפילו היה חל בשבת לא היו יכולים לדחותו ליום אחר, מפני שנאמר בו: 'בעצם היום הזה' כמו ביום הכפורים. ושאר הצומות אינן חלין לעולם ביום ששי.</p> <p><u>א. טעם החת"ס</u> (סידורו, על סליחות י' בטבת)-...כי כתיב "בעצם היום סמך מלך בבל על ירושלים" היינו שבת, שנקרא "עיצומו של יום", כי בעון חילול שבת סמך מלך בבל והיה בטוח שילכוד ירושלים, דכי היכי דהמתענג שבת נותנים לו נחלה בלי מצרים, כך המחלל שבת נותנים מצרים ומצירים בלי נחלה.</p> <p><u>ב. טעם התפארת תורה</u> (ט"ז)¹ - .. דכל התעניות עיקר גזרת תענית היה להתענות על המאורע של כל אחד ואחד, אבל י' בטבת המאורע של סמך מלך בבל, עדיין אין זה לעצמו מאורע שצריך להצטער עליו ... הרי אם היה מתבטל המצור אחר זמן קצר, נמצא למפרע שלא קרה כלום, ורק אחר שהתברר שמאורע זה הוא היה תחילת החורבן, ... וא"כ אין כאן חומרת המאורע עצמו, אלא חומרת היום, ... לא עצם המאורע חמור עלינו, אלא היום שבו התחיל כל מהלך החורבן. וא"כ לענין קביעות יום התענית, אם היינו דוחים את י' בטבת מפני השבת, לא היינו מתענין כלל, שכל המאורע בעיקרו הוא ענין היום, אבל כל הצומות עיקר התענית הוא על המאורע, וע"כ אין נפק"מ מתי צמים, אם ביום שקרה המאורע או ביום סמוך לו, שעכ"פ הצום מיוחד ...</p>	<p><u>הרמב"ם</u> [תענית ה/ה]-... אבל אחד מארבעה ימי הצומות שחל להיות בשבת דוחין אותו לאחר השבת, חל להיות בערב שבת מתענין בערב שבת,</p> <p style="text-align: right;"><u>בית יוסף</u> [או"ח תק"מ]-<i>אש"ט</i></p> <p>ואם חלו בשבת נדחין עד אחר השבת. בפרק קמא דמגילה (ה.) ... ותשעה באב ... מאחרין ולא מקדימין ופירש רש"י תשעה באב. שחל להיות בשבת והוא הדין לשבעה עשר בתמוז ולעשרה בטבת ... וגם הרמב"ם (שם) כתב אחד מארבעה צומות שחל להיות בשבת דוחין אותו לאחר השבת... משום דאקדומי פורענותא לא מקדמינן (מגילה ה.) וממילא דהוא הדין לשאר תעניות. ובחל להיות ערב שבת כתב כך נפסקה הלכה בעירובין (מא:) מתענה ומשלים וכתב הראב"ד (ספר האשכול ח"ב עמ' 18) שלא אמרו משלים אלא שאינו אוכל קודם שקיעת החמה אבל ודאי משתשקע החמה מתוספת שבת הוא וכבר קדש היום אם רצה לאכול אוכל שכיון שנכנס לתחום שבת שוב אינו רשאי להתענות. זה שכתב בשם הראב"ד נתבאר ממה שכתוב בסימן רמ"ט (ט: ד"ה ולענין) וסימן תקע"ב (רצ: ד"ה וכן יחיד): וה"ר דוד אבודרהם כתב בהלכות תענית (עמ' רנד) שעשרה בטבת הוא משונה משאר תעניות.... ולא ידעתי מנין לו זה. וכתב עוד דעשרה בטבת חל לפעמים בששי ומתענין בו ביום ושאר צומות לעולם אין חלים בששי:</p>
--	--

¹ הרב הרב רב שמשון דוד פינקוס, תש"ד-תשס"א, יליד ארצות הברית, שהיה רב הקהילה החרדית באופקים, וכן בצ'ילה וביוהנסבורג. הרב פינקוס היה דרשן מקורי, רבות מדרשותיו הוקלטו, בגיל 56 נהרג הרב פינקוס בתאונת דרכים יחד עם רעייתו ובתם מרים בת ה-18.

להלכה

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רמ"ט סעיף ד [הלכות תענית יחיד]- אם קבל עליו להתענות בע"ש, צריך להתענות עד צאת הכוכבים, אם לא שפירש בשעת קבלת התענית עד שישלים הצבור תפלתו.

<p><u>הרמ"א</u>- וי"א דלא ישלים, אלא מיד שיוצאים מבית הכנסת, יאכל. לכן בתענית יחיד לא ישלים, וטוב לפרש כן בשעת קבלת התענית; <u>ובתענית צבור ישלים</u>, והכי נהוג (מהרי"ל).</p> <p><u>בה"ל</u> [שם ד"ה אס לא]- .... אבל מדברי הרמ"א דלא הזכיר בהגהתו את דעתם וכתב סתם דבת"צ ישלים משמע דסתם כדעת הרוקח וראבי"ה המובא בב"י דס"ל דצריך להשלים.</p>	<p><u>ביאור הלכה</u> [שם ד"ה * אס לא]- ...ודע דאפי' <u>לדעת המחבר</u> דלא העתיק בפנים דעת הר"מ אפילו לי"א, ומשמע דס"ל דזה לא מקרי "השלמה" כלל במה שקיבל שבת בתפלתו = היינו דוקא במי שקיבל על עצמו תענית, ומסתמא היתה כונתו לסתם תענית דדינו הוא עד צאת הכוכבים וממילא מוכרח הוא להשלימו, <u>אבל בת"צ כגון עשרה בטבת שחל בע"ש = משמע בב"י דמצדד להורות כהפוסקים דס"ל דהאי "מתענין ומשלימין" דקאמר הגמרא היינו אס ירצה להשלים = רשאי....</u></p>
<p><u>שו"ת מהרי"ל סימן קנז</u>- ותענית יחיד בע"ש מנהג דיילי עד אחר תפלת ערבית כדברי מהר"ם. אבל תענית צבור; לעצמי אני מחמיר להשלים ככמה רבוותא גדולי אשכנז דמחמירי, ולעלמא אני אומר דעביד כמר עביד, והכל לשם שמים, ועמך כולם צדיקים.</p> <p><u>בה"ל</u> [שם]- ומי"מ ק"ק על הרמ"א אמאי לא הזכיר בהגהתו כלל את דעת הפוסקים המובא בב"י דס"ל דהשלמה תלוי ברצון; וביותר שגם מהרי"ל גופא בתשובה סימן קנ"ז כתב.... ומש"כ בסימן ל"ג שלא התיר היינו שלא התיר בפירוש אבל לא החמיר ג"כ, ומלשון הרמ"א בהג"ה לא משמע כן ואולי משום דנהגו העולם כדעת מהרי"ל שהנהיג לעצמו וכן הוא דעת הרוקח וראבי"ה ותא"ו וכנ"ל כתב כן:</p>	

לבו"ד משילים במושג – האם פלג המנוחה הופך את עישי לשבת?

א. במג"א סימן רסז סק"א דן לענין
חובת קידוש – דחיובו הוא מדכתיב
"זכור את יום השבת לקדשו", וכן לענין
חיוב ג' סעודות בשבת, דאם מקדש
ואוכל מבעוד יום קודם השקיעה – הרי
לא קידש ואכל בשבת, וע"ש דנקט
דיוצא בקידוש מבעו"י מדין תוספת
שבת. וע"ע בב"י ריש סימן רעא שהביא
מהר"מ דלכתחילה מצות "זכרהו
בכניסתו" היא גם קודם לשעת כניסתו
מעט. ויל"ד דשני טעמים אלו תלויים הם
בנדון הנ"ל, דאם ע"י תוספת שבת חל
יום הבא – א"כ מהני אף לענין קידוש וג'

סעודות, אך אם אין זה אלא לענין איסור
מלאכה צ"ל הטעם כהר"מ דמעיקר דין
הקידוש מהני מבעו"י.

וכן לענין ג' סעודות הביא מהשל"ה
דצריך לאכול כזית בלילה, ושוב הוכיח
מתוספות ורא"ש ותרומה"ד דיכול לאכול
הכל מבעו"י וטעמא דאחר פלג המנחה
חשבינן לילה, וגם זה לכא' תלוי בהנ"ל.

ב. בסימן רסג סט"ו מבו' דמי ששהה
מלהתפלל מנחה בע"ש וקיבל שבת
מבעו"י – אינו יכול להתפלל תפלת חול
אלא יתפלל ערבית שתים, והפמ"ג
נסתפק (והביאו רעק"א) אם בכה"ג יכול
להתפלל הראשונה כתפלת מנחה – כיון

שעדיין יום, או דדינו כתפילת תשלומין
שמקדים להתפלל ערבית שהיא חובה
ואינו יוצא אם יקדים תפלת התשלומין
ע"ש. ולכאו' הספק בזה הוא עפ"י
האמור – דאם בקבלת שבת חל היום
הבא א"כ כבר אין זה זמן תפלת מנחה
ודינו כתפלת תשלומין, אך אם אין זה
אלא תוספת דיני שבת ביום שישי –
א"כ אף שאינו יכול להתפלל תפילה של
חול כיון דזהו מדיני שבת – דא"א
להתפלל בה תפלת חול, אך מ"מ עדיין
יום הוא וזמן תפלת מנחה.
ג. בשו"ע יו"ד סימן קצו, א הביא דעת
תרוה"ד דאם התפללו הקהל ערבית

מבעו"י – אין אשה יכולה לפסוק
בטהרה ולהתחיל ממחרת בספירת ז'
נקיים, אלא יום המחר חשוב לה כיום
ההפסק ולא תמנה ז' נקיים אלא מיום
שאחריו. והשו"ע שם הביא שיש
מתירים, והביא שם הש"ך שכן היא
דעת האגור בשם מהרי"ל שהוכיח כן
מפסח מצה וסוכה – שאין דינם נקבע
לפי תפלת ערבית, שדין פסח ומצה וכן
סוכה שאכילת כזית בלילה הראשון
חובה דינם לאוכלם בלילה דוקא, וזהו
א"כ ממש הנדון הנ"ל האם בקבלת
שבת מבעו"י או אפי' בתפלת ערבית
בחול לדעת תרוה"ד חל יום הבא.

ד. בב"י יו"ד סימן רסב הביא מסמ"ג
דלענין מילה אין תלוי בתפילה כלל אם
קבלו שבת מבעו"י לא להקל ולא
להחמיר, והביאו בט"ז או"ח סימן תר,
והיינו – בין אם נולד ביום ו' אחר שקבלו
שבת דיהא נימול ביום ו' הבא, ובין
בנולד בשבת אחר תפלת ערבית של
מוצ"ש מבעו"י יהא נימול בשבת הבאה
ולא ביום ראשון, וע"ש בט"ז שכתב
דבמקום מצוה חיובית לא חשוב כיום
הבא ורק לחומרא כשאינו מבטל חיוב
חיישי' הכי כבהפס"ט או באבילות
שמתחיל מנין ימי האבלות מיום הבא.
ומיהו מבו' בט"ז דהיכא דלא מבטל חיוב

מהני אף לקולא, כגון אם הקדים לקבל
יו"ט דשמיני עצרת מבעו"י – אינו חייב
בישיבת סוכה אפי' מבעו"י (והרש"ל
חולק לענין זה וס"ל דחייב בסוכה,
ולכאו' מחלוקתם בנדון הנ"ל) וצ"ע
הגדר בזה.

ה. בט"ז ריש סימן תצד כתב דבליל
שבועות מאחרין להתפלל ערבית כדי
שיהיו ימי הספירה תמימות, והיינו
כשיטתו לענין חיוב סוכה בליל שמ"ע
דאם יקדימו תפלת ערבית הקדימו יום
הבא ונמצא שלא היו ימי הספירה
תמימות, וכן יל"ד לפי"ז למצות ספירת
העומר – אם אחר קבלת שבת יכול

לספור ספירה של שבת או לחילופין אם
שכח לספור ביום ו' אם יכול עדיין לספור
כדי שיוכל לספור שאר ימים בברכה.

ה

ובאמת יש להעיר דכבר מצינו בזה
סתירה בדברי התוספות שבכתובות פז,
א דנה הגמ' להוכיח דאב זכאי במעשה
ידיה של בתו נערה ממה שיכול למוסרה
לחופה, ואף שביום חופתה נאסרת
במלאכה ונמצא מפסידה, והגמ' שם
דחתה דאפשר להעמיד שמוסר לה
בערבי שבתות ויו"ט שכבר קבלה שבת

וממילא בטלה ממלאכה ע"ש. והקשו
שם התוס' דהרי אסור לישא אשה
במועד דאין מערבין שמחה בשמחה.
ותירצו, דהתוספת אינה אלא לאיסור
מלאכה אך מצות שמחה אינה אלא מן
הלילה, ומבו' דאין דין התוספת להקדים
יום הבא אלא לאיסור מלאכה בלבד
ע"ש.

ואולם מאידך מצינו בגמ' מו"ק ג, ב
שדנה אם יש מלקות בתוספת שביעית,
והתוספות שם הקשו מנלן לחייבו
מלקות, דהרי דין התוספת אינו אלא
עשה דילפי' מ"בחריש ובקציר תשבות".
ותי' התוספות דס"ד לחייב מלקות

משום דדין התוספת כאילו התחילה
שביעית כבר בשנה השישית ע"ש,
ומבואר א"כ מדבריהם בהדיא כהצד
השני – דע"י התוספת חשוב הוא כבר
כהיום הבא ממש.